

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
БУИНСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ
РАЙОН СОВЕТ
НОВОТИНЧАЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БУА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА ТИНЧӘЛЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

03 ноябрь 2021 ел

КАРАР

№ 2-33

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Яңа Тинчәле авыл җирлегенә муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26_1 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Яңа Тинчәле авыл җирлегенә Советы

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Яңа Тинчәле авыл җирлегенә муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибен расларга (Кушымта).

2. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/>, шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://buinsk.tatarstan.ru> адресы буенча урнаштырылырга тиеш.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы
Яңа Тинчәле авыл җирлегенә башлыгы

Р.К. Мадышев

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Яңа Тинчәле муниципаль
берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау
тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге тәртипне җайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының Яңа Тинчәле авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә (алга таба-муниципаль берәмлек) инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу уздыру белән бәйле рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә әлеге тәртип нигезләмәләре, әгәр Россия Федерациясе яисә Татарстан Республикасы законнарында башкача каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый

2 статья. Инициатив проектлар

1. Инициативалы проект буларак, әлеге Тәртиптә муниципаль берәмлек халкының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә җирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль берәмлек халкы өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме аңлашыла.

2. Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

1) муниципаль берәмлек халкы өчен яисә аның бер өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрне) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны тормышка ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлеге акчаларны файдалану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлек бюджеты акчалары күләменә күрсәтмә;

8) әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен күрсәтмә;

9) (кирәкле башка мәгълүматлар күрсәтелә).

3. Инициативалы проект үз эченә әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләр ала, инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин.

3 статья. Инициативалы проектлар халык мәнфәгатьләрендә тормышка ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициативалы проектлар муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

- 1) күп фатирлы йортның подъезды;
- 2) күпфатирлы йорт;
- 3) бер төркем күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар (шул исәптән урам, квартал яки башка элемент планлаштыру структурасы);
- 4) торак микрорайон;
- 5) торак микрорайоннар төркеме;
- 6) торак пункты;
- 7) торак пунктлар төркеме;

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү максатларында Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Яңа Тинчәле авыл жирлеген башкарма комитеты карары (алга таба – Администрация) белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар белән) Муниципаль берәмлек территориясен бер өлешкә бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар Муниципаль берәмлек территориясенә тиешле өлешне чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. Проектны тәкъдим итү: инициативалы проектлар турында фикер алышу

4 статья. Проектның инициаторлары

1. Инициативалы проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы

1) уналты яшькә җиткән һәм муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан торган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем);

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары;

3) иҗтимагый оешмалар;

4) беренчел профсоюз оешмалары;

5) торак милекчеләре ширкәте;

6) коммерцияле булмаган бакчачылык яки яшелчәчелек ширкәтләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):

1) инициативалы проект эзерлиләр;

2) инициативалы проект турында фикер алышуну оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча граждандан фикерен ачыклауны тәэмин итәләр;

3) Администрациягә инициативалы проект кертәләр;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар;

5) муниципаль берәмлекнең әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны үтиләр.

3. Инициатив төркем төзү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмәнең якынча формасы Администрация тарафыннан расланырга мөмкин.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль иҗтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар иҗтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау

1. Инициативалы проект муниципаль берәмлек халкы яисә аның бер өлешендә яшәүчеләр тарафыннан якланырга тиеш, алар мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Проект инициаторы гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

1) гражданнар жыенында инициативалы проектны карау;

2) территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яки конференциясендә инициативалы проектны карау, шул исәптән гражданнар жыелышында яки конференциясендә;

3) гражданнарны сораштыру үткөрү;

4) инициативалы проектка ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю.

3. Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыены

1. Инициативалы проектны (алга таба - жыен) күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыены проект инициаторы мәрәжәгәте нигезендә муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Жыен үткөрү турында проект инициаторының мәрәжәгатендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, аталары, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);

2) инициативалы проект турында мәгълүмат;

3) инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча Администрация белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;

4) жыенның датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр.

3. Жыен муниципаль берәмлек уставында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Жыен үткөрү турында берничә үтенечнамә килгән очракта, бер жыенда берничә инициатив проектны карау мөмкин.

7 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш муниципаль берәмлек территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны гамәлгә ашыру муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, Муниципаль берәмлек территориясенә төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.

3. Жыелышта тиешле территориядә яшәүче уналты яшкә житкән яшәүчеләр катнаша ала.

4. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:

1) көндезге формада-көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртак булу рәвешендә;

2) көндөзгө-читтән торып - көн тәртибендөгө мәсьәлэләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәлэләр буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук жылыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә адрес буенча халык карарларын билгеләнгән вакытка тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан формада.

5. Бер жылышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлеге очракта жылышны оештыру һәм үткөрү буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

6. Жылыш үткөрү, документлар эзерләү һәм жибөрү буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

7. Администрация проект инициаторына жылышны үткөрдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткөрү өчен бушлай бина бирә. Администрация карары белән жылышлар үткөрү өчен бирелә торган бүлмәләр исемлеге билгеләнергә мөмкин.

8. Жылыш жылыш үткөрелә торган территория халкының 51% тан да ким булмаган өлешен тәшкил иткән катнашучылар арасында хокуклы дип санала.

8 статья. Жылышка уздыруга эзерлек

1. Жылыш үткөрү турында проект инициаторының карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен жылыш үткөрелә торган инициативалы проект;

2) жылышны үткөрү формасы (көндөзгө яки көндөзгө-читтән торып);

3) жылышның көн тәртибе, ә жылышны көндөзгө-читтән торып үткөрү очрагында халык тавыш бирүләрен уздыру планлаштырыла торган мәсьәлэләр;

4) жылышны үткөрү датасы, вакыты, урыны, ә жылышны көндөзгө-читтән торып уздыру очрагында - шулай ук тавышка куелган мәсьәлэләр буенча халык карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәлэләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында карар кабул итү вакыты.;

5) жылышта катнашучыларның яки жылышны көндөзгө-читтән торып үткөрү очрагында көн тәртибендөгө мәсьәлэләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жылыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткөрү турында хәбәр итү ысуллары.

2. Проект инициаторы администрациягә жылыш үткөрү турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә

3. Жылыш үткөрү турында хәбәрнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында мәгълүмат (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, яшәү яки торыу урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;

3) жылышны оештыру һәм үткөрү буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.

4) жылышны үткөрдә ярдәм итү, шул исәптән жылышны үткөрү өчен бина бирү (жылышны көндөзгө-читтән торып үткөрү очрагында) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәлэләр буенча халык тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында үтенеч.

4. Жылыш үткөрү турында хәбәрнамә проект инициаторы һәм проектын инициаторы, аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исемнән жылышны үткөрү турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жылышны үткөрү өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, Администрация белдерү кәргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткөрү өчен бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жылышны үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдим алынганнан соң өч көн

эчендә жыелышны үткөрү урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалык яки ризалашмау турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Администрация жыелыш үткөрү, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында мәгълүматларны "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында яки махсус сайтта урнаштыра.:

1) жыелыш үткөрү турында хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә;

2) проект инициаторының жыелыш үткөрү урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән ризалыгы алынганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндөзгә-читтән торып уздырганда).

7. Администрация, жыелыш үткөрүдә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкилле билгеләргә хокуклы. Вәкаләтле вәкилле билгеләү турында Администрация проект инициаторына алдан хәбәр итә.

9 статья. Жыелышны көндөзгә формада үткөрү тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданның Администрация раслаган форма буенча исемлекне төзеп тәркәүне тәмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлегенә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеш булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибидәгә сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш тарафыннан кабул ителгән барлык карарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелгән. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

1) жыелышны үткөрү урыны һәм вакыты;

2) жыелышта катнашкан гражданның саны;

3) жыелыш рәисе һәм секретаре турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;

4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегенә;

5) көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча карар кабул итү.

10 статья. Жыелышны көндөзгә-читтән торып үткөрү тәртибе

1. Жыелышны көн тәртибидәгә мәсьәләләрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен Тәртипнең 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелышны үткөрү турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарның язма рәвешендә рәсмиләштерелгән урынга яки адрес буенча жиһазларга хокуклы. Карарның якинча формасы Администрация тарафыннан раслана.

3. Көндөзгә-читтән торып үткөрелә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

4. Жыелышны үткөрү вакытында махсус сайттан файдаланып, көндөзгә-читтән торып уздырылган очракта, жыелышны үткөрү турында хәбәр урнаштыру һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү көн тәртибе мәсьәләләре буенча күрсәтелгән сайтта үткөрелә.

5. Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү махсус сайттан файдаланып, жыелыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, "әйе", "каршы" яки "тыелам" формулировкалары белән чагылдырылган көн тәртибидәгә һәр

мәсьәлә буенча карар күрсәтү юлы белән башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү гамәлгә ашырыла (мәсәлән, Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып идентификацияләү ысулы күрсәтелә). Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты һәм тәмамланганчы тәнәффесез үткәрелә.

6. Махсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсе Администрация проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң өч көн эчендә жиберә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

7. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешенә "Персональ мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сораштыру юлы белән яки махсус сайтны кулланып, сәркип жыелыш беркетмәсен әзерли, аңа жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

9. Көндөзгә-читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) көндөзгә фикер алышу урыны һәм вакыты;
- 2) читтән торып тавыш бирү ысулы, аны башлау һәм тәмамлау датасы һәм вакыты;
- 3) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 4) жыелыш рәисе һәм секретаре турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;
- 5) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- 6) көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

11 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясен үткөрү

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшькә житкән кешеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба - конференция) үткәрелергә мөмкин.

2. Конференция әлегә Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә, әлегә статьяда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып үткәрелә.

3. Конференцияне үткөрү турында проект инициаторы карарында, әлегә Тәртипнең 8 статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән, түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- 1) делегатлар сайлау өчен вәкилләк нормасы, ул 16 яшькә житкән 100 кешедән 1 делегаттан да аз була алмый;
- 2) делегатлар сайлау өчен жыелышлар үткөрү вакыты һәм тәртибе.
4. Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелышлар беркетмәләре тора.

12 статья. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданның имзаларын жыю

1. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданның имзаларын жыюны (алга таба - имзалар жыю) проектның инициаторы үткәрә.

2. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертеп, имзалар саны, имзалар жыю үткәрелә торган территориядә яшәүчеләрнең гомуми санынан кимендә 51% тәшкил итәргә тиеш.

3. Имзалар жыю киләсе тәртиптә башкарыла:

- 1) имзалар аларны кул кую кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Администрация тарафыннан раслана;

2) кул кую кәгазендә инициатив проект күрсәтелә, аңа ярдәм йөзеннән имза жыю гамәлгә ашырыла;

3) язылу кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела.

Имза һәм датасын, аны кертү кешесе куя үз кулы белән. Имза кую кәгазендә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Әлеге мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рәхсәт ителми;

4) яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) һәр имзаланган бит проект инициаторы вәкиле тарафыннан имзалар жыеласы белән имзаланган булырга тиеш. булырга тиеш.

Имза салу бит тәмамланганда, имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

6) имзалар жыйганда кул кую кәгазен шәхси һәм әйләнештә тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясе булган, ә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында таныклыктар кул кую кәгазенең икенче ягында турыдан-туры яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела;

7) имзалар жыйганда "Персональ мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

13 статья. Гражданның сораштыру үткәру: әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерләрен ачыклау өчен

1. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданның фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча үткәрелә, аларда түбәндәге очрактарда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

1) инициативалы проектны тулаем муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

2) инициативалы проектны муниципаль берәмлекнең халык мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә, алар саны 1000 кешедән артып китә.

2. Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек советына гариза жиберә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) сораштыру үткәру тәкъдим ителгән инициативалы проект;

2) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәру датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырган тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләренә) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәру методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торақ пунктының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

3. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар тора икән, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган кимендә 10 муниципаль берәмлек кешесе имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гариза язган затлар турында белешмәләр күрсәтелә (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында мәгълүмат).

4. Муниципаль берәмлек Думасы гариза кәргән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

5. Әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижеләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә,

сораштыру үткөрү турындагы инициативаны тәкъдим итүнең әлеге статьяда билгеләнгән тәртибен бозу сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

6. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданны сораштыру муниципаль берәмлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә үткөрелә.

7. Сораштыруда муниципаль берәмлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнаша ала, аларда 16 яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

8. Сораштыру нәтижәләрен Администрация проект инициаторына, аларны ясаганнан соң, 3 эш көненнән дө соңга калмыйча, житкерә.

3 бүлек. Инициативалы проектларны кертү һәм карау

14 статья. Администрациягә инициативалы проектлар кертү

1. Инициативалы проект керткәндә администрациягә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Администрация белән аның исемнән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

3) жыен, гражданныр жыелышлары яки конференцияләре беркетмәләре, гражданныр арасында сораштыру нәтижәләре һәм (яки) муниципаль берәмлек халкы тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар администрациягә турыдан-туры, проект инициаторы белән инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Администрация белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла яисә игълан ителгән кыйммәт белән, аны жибәргәндә һәм кертемнәрнең тасвирламасы белән почта аша жибәрелә.

3. Проектны кертү датасы булып әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны Администрация тарафыннан алу көне тора.

4. Әгәр документлар администрациягә турыдан-туры зат, проект инициаторы белән инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Администрация белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла икән, күрсәтелгән затка, Администрация тарафыннан аларның исемлеген һәм алыну датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка Администрация тарафыннан документлар алган көнне тапшырылырга тиеш.

15 статья. Инициативалы проектларны карау буенча комиссия.

1. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба - комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

2. Комиссия 5 кешедән тора.

3. Комиссиянең персонал составы Администрация карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

4. Комиссия комиссия рәйесе, Комиссия рәйесе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәйесе:

1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген белән житәкчелек итә;

2) комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектны төзи;

3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;

4) комиссия утырышларында рәйислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәйсе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәйсе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына эзерлекне гамәлгә ашыра;

2) комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларындагы документлар һәм материаллар белән танышырга;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

10. Комиссия утырышы анда аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап жибәрүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәйслек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы.

16. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, аңа комиссия утырышында рәйслек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имза сала.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны администрация башлыгына жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне Администрация башкара.

16 статья. Администрация тарафыннан инициатив проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект Администрация тарафыннан аны керткәннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Администрациягә инициатив проект кертү турындагы мәгълүмат жирле массакуләм мәгълүмат чараларында – «Знамя» («Байрак, «Ялав») һәм муниципаль берәмлекнең "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә инициатива проекты кертелгәннән соң өч эш көне эчендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданның администрациягә үз искәрмәләрен һәм инициатив проект буенча тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү вакыты күрсәтелеп, хәбәр ителә

3. Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә житкән муниципаль берәмлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр турыдан-туры

мөрәжәгать итүче администрациясенә тапшырыла яисә почта аша жиберелә (өстәмә вариант: форманы махсус сайтта тугыру юлы белән).

4. Инициатив проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия башкара.

5. Инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча комиссия администрация Башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Әгәр администрациягә берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемалар эчтәлеге буенча охшаш проблемаларны тасвирлау белән, комиссия администрация башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткөрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жиберелә.

7. Комиссия тәкъдимнәрен исәпкә алып яки конкурс нәтижәләре буенча администрация башлыгы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берәмлек бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибе (муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә инициативалы проектны хупларга һәм аны эшнә дәвам итәргә.;

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

8. Администрация Башлыгы инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

1) инициативалы проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектлары законнары һәм башка норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлек уставы таләпләренә туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) инициативалы түләүләр булмаган инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә муниципаль берәмлек бюджеты акчалары булмау;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәләрәк хәл итү мөмкинлеге булу;

6) конкурс сайлап алуын узмаган инициативалы проектны тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жиберелә.

10. Администрация әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, администрация вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

17 статья. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.

2. Конкурс сайлап алу критерияләре булып түбәндәгеләр тора:

1) инициативалы проект һәм аны тормышка ашыруга юнәлдерелгән халыкның проблемаларны билгеләүдә, хәл итүдә катнашу дәрәжәсе;

2) инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек.

3. Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары әлеге Тәртипкә кушымтада (алга таба - критерийлар) билгеләнгән.

4. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында башкарыла.

5. Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

6. Конкурс нәтижәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип игълан итү турында карар кабул итә.

7. Конкурс сайлап алуын узган инициатив проектлар игълан ителә, алар барлык критерийлар буенча да суммар балл жыйганнар (саны күрсәтелә). Вариант: Конкурс сайлап алуын узган барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициатив проект (ике, өч инициативалы проект һ.б.) игълан ителә. –

18 статья. Администрациянең проектны тормышка ашыру турында карары

1. Инициативалы проектны тормышка ашыру турында администрация башлыгы карар чыгара.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә түбәндәгеләрне алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (урнашу урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән чараның атамасы;

2) мәгариф чараларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, чаралар (чаралар) һәм башкалар);

3) Муниципаль сатып алу, үткөрү проектын тормышка ашыру өчен бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

4) заказ бирүче, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты;

6) объектның күз алдында тотылган (чик) бәясе яисә инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткөрүгә чараларның иң чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткөрүгә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

19 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе.

1. Инициатив проектны Администрация карау, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарынан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның хезмәт катнашуы турында мәгълүмат "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында, шулай ук жирле массакүләм мәгълүмат чараларында – «Знамя» («Байрак, «Ялав») газетасы басылып чыгарга тиеш.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре турында Администрациянең хисабы бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш: (басма яисә халыкка житкерүнең башка ысулы күрсәтелә) һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

Татарстан Республикасы Буа муниципаль
районы Яңа Тинчэле муниципаль
берәмлегендә инициативалы
проектларны тәкъдим итү, кертү,
фикер алышу һәм карау тәртибенә
кушымта

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары
аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар
барлык авырлык коэффициентлары

№ т/б	Конкурс сайлап алу критериясе исеме	Конкурс сайлап алу критериясенең әһәмияте	Баллар саны	Авырлык коэффициенты
1.	(критерийлар төркеменең исеме күрсәтелә)			
1.1.	(критерийларның исеме күрсәтелә)	(критерийларның әһәмияте күрсәтелә)	(тиешле критерий дәрәжәсенә ирешкәндә бирелә торган баллар саны күрсәтелә)	(критерий әһәмиятенә карап, берәмлек өлешләрендә үлчәү коэффициенты күрсәтелә, барлык авырлык коэффициентларының суммасы берәмлек тәшкил итәргә тиеш)
		(критерийларның әһәмияте күрсәтелә)	90 балл	
		(критерийларның әһәмияте күрсәтелә)	80 балл	